

# L'aigua i el foc

després del món entrellucat, saber d'on prové la nostra mirada que crema. Amb el ferm propòsit d'arribar al començament del viure individual per entendre els dies i els alcohols del món exterior. Carles Morell (Artés, 1992) ha construït amb *Els vapors que maten* un poemari que parteix del joc simbòlic i conceptual de l'aigua i del foc. En els diversos estats i representacions de la humitat mediambiental i de l'evaporació íntima, el jo líric esdevé un mar i alhora el contorn físic de la fusta jove: "Sense pausa diré -esgrimint-ne les vores- / els lúcids sentits d'una fusta nova" (*Moll de la Fusta*).

El simbolisme és el punt d'arrencada i la divisa de la seva poètica. Les avantguardes amb Salvat-Papasseit i Apollinaire, també. Assumeix la figura del *flâneur* baudelairià en un esplèndid poema que inaugura la segona part del llibre. El poeta és aquell que percep els moviments de l'ànima dels seus conciutadans, que practica i assaja totes i cadascuna de les actituds socials que observa del seu entorn immediat; en concret, en el poema de Morell és impossible no pensar en Barcelona, el cap i casal de la cultura benestant catalana: "Sento el bressol que plora enyors / de matinalada, / els crits de l'immigrant gesticulant / en un caixer; / l'orgull, la tradició / i la poesia benaurada / i tots els espantalls / d'aquest podrit mes de gener" (*Flâneur*).

La força lingüística del poemari esclata en la descripció poètica i, sovint, fantasmagòrica, que anul·la les ombres observades dotant la presència humana de les nostres ciutats d'un tel de llum viva. És així quan hi trobem la destresa del nostre poeta. L'operació lírica que du a terme té el mèrit de no caure en una sordidesa decadent, asfixiant i tenebrosa.



El poeta reforça i augmenta el pes humà dels protagonistes de les escenes urbanes contemplades: "l'àcid bellugueig / d'una parella que es lamenta / i l'ull d'un robatori diligent / sempre despert". Els apunts lírics i emocionals dels seus versos no són en cap cas previsibles. Treballa en el revers interior dels personatges. Diríem que al nostre poeta li interessien sobretot les actituds que dirigeixen les accions socials (tensions amoroses, agressions i robatoris). El poemari té una estructura del tot diàfana i coherent: la primera part és *Interior*, i la segona és *Exterior*. Cal esmentar la divisa encoberta del llibre (escrita en parèntesis) i el poema d'obertura *Digue'm*

*com ho fas*, que ja anuncia el tema principal del poemari: la constant transformació del jo líric i biogràfic en un altre jo al final del recorregut d'aquest llibre. *Interior* remet als moviments de l'ànima: "No queda res a dir / quan silencien el silenci. / Cap buit on abocar / el que ara sents però també ignores." *Exterior* és la mirada cap al món: "Ara em fan fora, pro ja he decidit: / la sobrietat és l'ull de la misèria / dels pobles. / Els pobles són els fills de Caïm."

No podíem esperar una lucidesa més punyent en la mirada d'un jove poeta de vintidós anys. Amb Carles Morell, la celebració del cinquantenari del premi Amadeu Oller ha tingut els versos que es mereixia. \*

**Carles Morell**  
als jardins de l'Ateneu Barcelonès el dia que va presentar el seu llibre de poemes  
ORIOL DURAN



**ELS VAPORS QUE MATEN**  
Carles Morell

Premi Amadeu Oller  
Editorial: Galerada  
Cabrera de Mar, 2014  
Pàgines: 48  
Preu: 14 euros

# Salut i país

Si hi ha algun aspecte de la vida pel qual sens dubte valgui la pena apostar, és la salut. Hi ha molts llibres que en parlen, però són menys els que han estat escrits per persones que dediquen la seva vida a comprendre la salut i la malaltia des de primeríssima línia de la recerca científica. Aquest és el cas d'*Aposta per la salut!*, de Manel Esteller. Esteller és, probablement, el científic català més universal del moment. És director del programa d'epigenètica i biologia del càncer de l'Institut d'Investigació Biomèdica de Bellvitge i ha estat proposat dues vegades al premi Nobel.

*Aposta per la salut!* és un llibre arlequinat, amb tres parts clarament diferenciades però absolutament complementàries on ens convida que l'acompanyen en un viatge cap al coneixement de l'epigenètica i el càncer.

La primera és una autobiografia poc convencional, on aprofita la seva trajectòria professional per explicar-nos tot allò que cal saber sobre la relació entre epigenètica i càncer. També ens parla del país que vol, on l'educació, la recerca i la salut excel·leixin, un país que, com diu textualment, "encara no disposa dels mecanismes ni de la capacitat legislativa plena per desenvolupar-se". I ens ofereix un decàleg de consells per a una vida saludable i per prevenir el càncer.



**APOSTA PER LA SALUT!**  
Manel Esteller

Editorial: Pòrtic / Dèria  
Barcelona, 2014  
Pàgines: 168  
Preu: 16 euros

La segona part és una entrevista feta per la periodista Núria Navarro, on aprofundeix en la seva vida i la seva optimista visió del futur. I la tercera inclou un recull dels entenedors articles de divulgació que Esteller ha publicat a *El Periódico*.

Un conjunt idoni per reflexionar sobre la importància de la salut i la prevenció en la societat actual, i per adonar-se que Catalunya, país amb el qual Esteller està activament compromès, és un referent científic a Europa, i des d'Europa al món. \*